

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य कार्यक्रमाकरीता सर्वसाधारण योजनेंतर्गत प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत पायाभूत अभियान या कार्यक्रमाकरीता सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पिय तरतुदीतून २२१०F१६६ या लेखाशिर्षातून केंद्र हिश्यापोटी रु.१३७६.०० लक्ष व २२१०F१७५ या लेखाशिर्षातून राज्य हिश्यापोटी रु.९१७.३३ लक्ष अनुदान वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२२/प्र.क्र.३०/आरोग्य-७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१.
दिनांक : १४ जुलै, २०२२

वाचा :-

- १) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४.०४.२०२२.
- २) भारत सरकार, सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण, नवी दिल्ली यांचे अर्धशासकीय पत्र क्र.D.O.No.७/४८/२०२०-NHM-१, दिनांक ०१.११.२०२१.
- ३) संचालक, वित्त व लेखा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांचे क्र.राआसोम/एफएमजी/कें.रा. हि./७८५९४-६०१/२०२२-२३, दिनांक २०.०६.२०२२ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने दिनांक ०१.११.२०२१ च्या अर्धशासकीय पत्रान्वये “प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत पायाभूत अभियान (PM Ayushman Bharat Health Infrastructure Mission)” ही केंद्र पुरस्कृत योजना राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. प्राथमिक आरोग्य सेवेचे महत्व, आरोग्य शिक्षण आणि प्रतिबंध यासह सर्वसमावेशक प्राथमिक आरोग्य सेवा देण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य संस्थांना बळकट करणे, सार्वजनिक आरोग्य प्रशासन संस्था बळकट करणे, तसेच गंभीर काळजी सेवांसह सर्वसमावेशक निदान आणि उपचाराच्या क्षमतेसह सद्याच्या आणि भविष्यातील साथीच्या रोग/ महामारीमुळे उद्भवलेल्या आवाहनांना तोंड देण्यासाठी उपरोक्त कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यकता आहे. त्यासाठी ग्रामीण व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आरोग्य सेवा प्रदान सुनिश्चित करण्यासाठी केंद्र शासनाने सन २०२१-२२ ते सन २०२५-२६ या कालावधीकरीता या

अभियानास मंजुरी दिली आहे. तसेच केंद्र शासनाने या अभियानासाठी सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षासाठी रु.१७४५.०० लक्ष इतका निधी मार्च, २०२२ मध्ये मंजूर केला असून त्यापैकी रु.१३७६.०० लक्ष इतका निधी सर्वसाधारण वर्गवारीसाठी मंजूर केला आहे. तथापि, या नवीन योजनेच्या अनुषंगाने राज्य शासनाकडे केंद्र हिश्यासाठी लेखाशिर्ष २२१०H४६३ व राज्य हिश्यासाठी २२१०H४७२ प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा या योजनेसाठी नव्याने उघडण्यात आलेले आहेत. परंतु, सदर कार्यक्रमांकरिता सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पिय अंदाज पत्रकामध्ये त्यावेळी लेखाशिर्ष उपलब्ध नसल्याने त्यासाठी तरतूद करता आली नाही. त्यासाठी जुलै २०२२ च्या अधिवेशनात अर्थसंकल्पिय तरतूद पुरक मागणी प्रस्तावित करण्यात आली आहे. केंद्र शासनाने दिनांक ०७.०७.२०२२ च्या पत्रान्वये या योजनेसाठी मंजूर केलेला केंद्र व राज्य हिस्सा दिनांक २०.०७.२०२२ पूर्वी Singal Nodal Account (SNA) मध्ये जमा करण्याबाबत सूचना दिलेल्या आहेत. दिनांक २०.०७.२०२२ पूर्वी सदर अनुदान SNA मध्ये जमा न केल्यास सदर अनुदानाचा केंद्र हिस्सा परत घेण्यात येईल, असे कळविले आहे. सदर वस्तुस्थिती विचारात घेऊन, केंद्र शासनाने वितरीत केलेला सर्वसाधारण वर्गवारीचा रु.१३७६.०० लक्ष इतका निधी सदर तरतूद उपलब्ध होईपर्यंत सद्यस्थितीत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानातील उपलब्ध असलेल्या लेखाशिर्ष २२१०F१६६ केंद्र हिस्सा रु.१३७६.०० लक्ष व २२१०F१७५ राज्य हिस्सा रु.९१७.३३ लक्ष असे एकूण रु.२२९३.३३ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्याबाबत नियोजन व वित्त विभागास विनंती करण्यात आली होती. प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा या योजनेसाठी पुरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित करण्यात आलेली तरतूद राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान कार्यक्रमासाठी पुर्नविनियोजनाद्वारे वळती करुन घेण्याच्या अटीच्या अधीन राहून नियोजन व वित्त विभागाने मंजुरी दिलेली आहे. तरी, प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा अभियानासाठी सन २०२२-२३ मध्ये आवश्यक असणारा निधी सद्यस्थितीत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानातील उपलब्ध असलेल्या लेखाशिर्ष २२१०F१६६ केंद्र हिस्सा रु.१३७६.०० लक्ष व २२१०F१७५ राज्य हिस्सा रु.९१७.३३ लक्ष असे एकूण रु.२२९३.३३ लक्ष इतका निधी सन २०२२-२३ च्या मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतुदीतून निधी वितरीत करण्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य कार्यक्रमाकरीता सर्वसाधारण वर्गवारीतून (General) सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून मागील प्रलंबित ६०% केंद्र हिस्सा व ४०% राज्य हिस्सा वितरीत करण्यास नियोजन व वित्त विभागाने मंजुरी प्रदान केली आहे. सदरचा केंद्र व राज्य हिस्सा वितरीत करण्याकरिता केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष २२१०F१६६ खाली मूळ

अर्थसंकल्पीय रक्कम रु. १३२२८.०१ लक्ष तरतूद मंजूर करण्यात आली आहे. तसेच राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष २२१०९७५ करीता मूळ अर्थसंकल्पीय रक्कम रु. ६०००.०० लक्ष एवढी तरतुद अर्थसंकल्पित केलेली आहे. सबब, सदर उपलब्ध असलेल्या तरतुदीतून ६०% केंद्र हिश्यापोटी रु. १३७६.०० लक्ष व ४०% राज्य हिश्यापोटी रु. ९१७.३३ लक्ष इतकी रक्कम वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुसार सदर रक्कम राज्य आरोग्य सोसायटीस वितरीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रधानमंत्री आयुष्यमान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा या योजनेसाठी पुरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित होणाऱ्या निधीतून वरीलप्रमाणे खर्च करण्यात येणारी तरतुद राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान कार्यक्रमासाठी पुर्नविनियोजनाद्वारे वळती करण्यात येईल.

३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करून विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटी यांच्याकडे सुपुर्द करावी. यासाठी सह संचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. सदर प्रस्तावावरील खर्च खालीलप्रमाणे नमूद केलेल्या योजना निहाय ६०% केंद्र हिश्यापोटी ४०% राज्य हिश्यापोटी नमूद लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०२२-२३ साठी मंजूर करण्यात आलेल्या उपलब्ध तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

अ. क्र.	तपशिल	केंद्र /राज्य हिस्सा (रु.लाखात)		
		लेखाशिर्ष	अर्थसंकल्पित तरतुद	वितरीत करावयाचा निधी
१	मागणी क्र.आर-१ २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य; ०६, सार्वजनिक आरोग्य; ८००- इतर खर्च; सर्वसाधारण योजना (०१)(१९) राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान केंद्र पुरस्कृत योजना (६० टक्के केंद्र हिस्सा) कार्यक्रम, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०९६६	१३२२८.०१	१३७६.००
२	मागणी क्र.आर-१ २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य; ०६, सार्वजनिक आरोग्य; ८००- इतर खर्च; सर्वसाधारण योजना	२२१०९७५	६०००.००	९१७.३३

अ. क्र.	तपशिल	केंद्र /राज्य हिस्सा (रु.लाखात)		
		लेखाशिर्ष	अर्थसंकल्पिय तरतुद	वितरीत करावयाचा निधी
	(०१)(२०) राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान केंद्र पुरस्कृत योजना (४० टक्के राज्य हिस्सा) कार्यक्रम, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)			

५. वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता केली असल्याचे कार्यक्रम प्रमुख / संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी शासनास कळविले असून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखापरिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप घेतलेले नाहीत. सदर प्रस्तावावरील वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे. सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश नाही. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जूने संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन करून त्यासंदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

६. सदरील अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

७. सदर प्रस्तावावरील खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतुदीनुसार आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीबाबत प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

८. सदर शासन निर्णय, नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १६१/१४७२, दिनांक २८.०६.२०२२ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३२६/२०२२/व्यय-१३, दिनांक २८.०६.२०२२ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०७०४११५९३६०९१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. अति. संचालक, कु.क. कार्यालय, पुणे
६. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे .
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
९. वित्त विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई.
- १०.नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११.कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग .
- १२.निवडनस्ती (आरोग्य -७) .